

Drgania w konstrukcjach lotniczych

podstawy

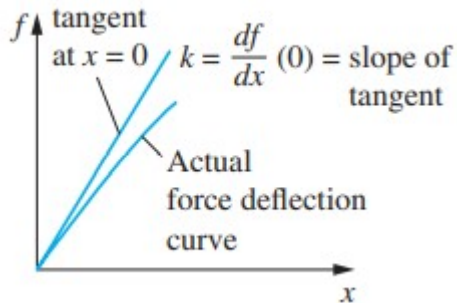
Modelowanie układów o jednym stopniu swobody

Sprężyna

$$F = f(x) \quad (2.1)$$

$$F = k_0 + k_1x + k_2x^2 + k_3x^3 + \dots$$

Sprężyna liniowa $F = kx$

Praca przy odkształcaniu sprężyny

$$U_{1 \rightarrow 2} = \int_{x_1}^{x_2} (-kx) dx = k \frac{x_1^2}{2} - k \frac{x_2^2}{2}$$

Energia w sprężynie

$$V(x) = \frac{1}{2} kx^2$$

Sprężyna skręcana

$$M = k_t \theta$$

$$V = \frac{1}{2} k_t \theta^2$$

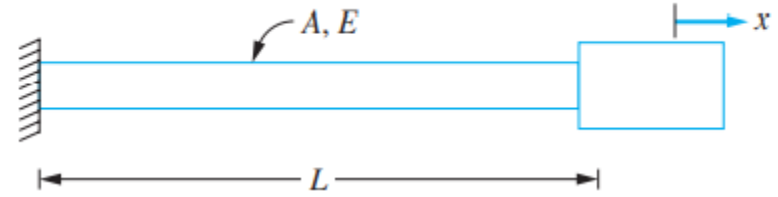
$$\tau_{\max} = \frac{FrD}{2J} = \frac{16Fr}{\pi D^3}$$

$$J = (\pi D^4)/32$$

$$x = \frac{64Fr^3N}{GD^4}$$

$$k = \frac{GD^4}{64Nr^3}$$

$$F = kx$$

$$\epsilon = \frac{F}{AE} = \frac{x}{L}$$

$$s = \frac{1}{2}\sigma\epsilon = \frac{1}{2}E\epsilon^2$$

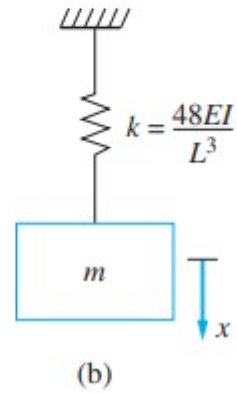
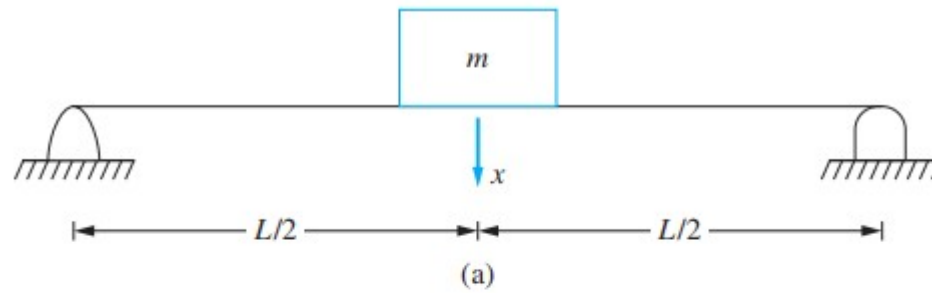
$$S = sV = \frac{1}{2}E\epsilon^2AL = \frac{1}{2}(EA/L)x^2$$

$$F = \frac{AE}{L}x$$

$$k = \frac{AE}{L}$$

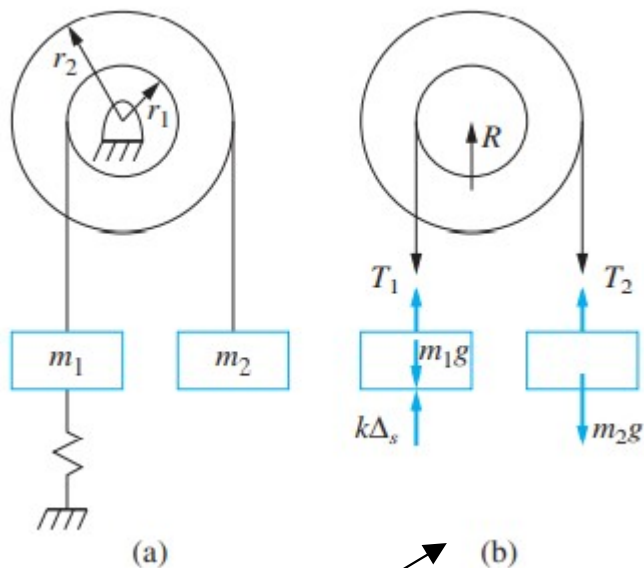
$$x = \frac{L^3}{48EI} F$$

Układ zastępczy

Określmy deformację statyczną

Układ wyjściowy

Równania równowagi

$$T_1 = m_1g - k\Delta_s$$

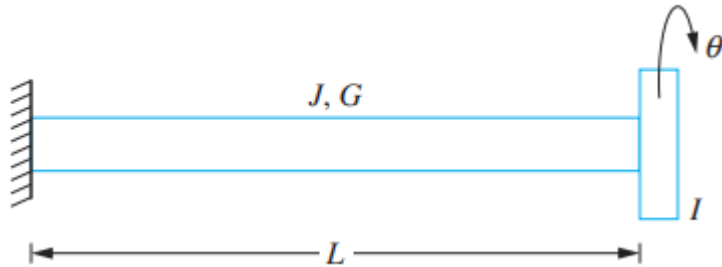
$$m_2gr_2 - (m_1g - k\Delta_s)r_1 = 0$$

$$\Delta_s = \frac{m_1gr_1 - m_2gr_2}{kr_1}$$

Statyczna deformacja

Układ zastępczy

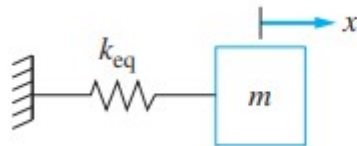
Określmy deformację
statyczną

$$M = \frac{JG}{L} \theta$$

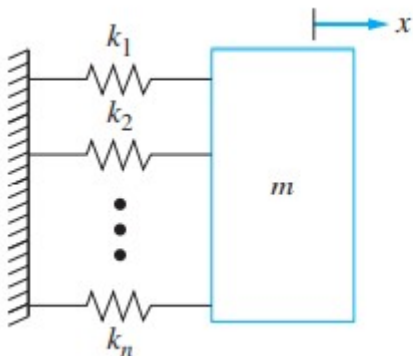
$$k_t = \frac{JG}{L}$$

Układy sprężyn

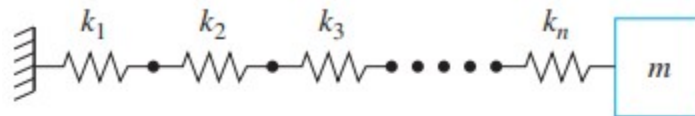
$$F = k_{eq}x$$

Układ równoległy

$$F = k_1x + k_2x + \dots + k_nx = \left(\sum_{i=1}^n k_i \right) x$$

$$k_{eq} = \sum_{i=1}^n k_i$$

$$x = x_1 + x_2 + \dots + x_n = \sum_{i=1}^n x_i \quad x_i = F/k_i$$

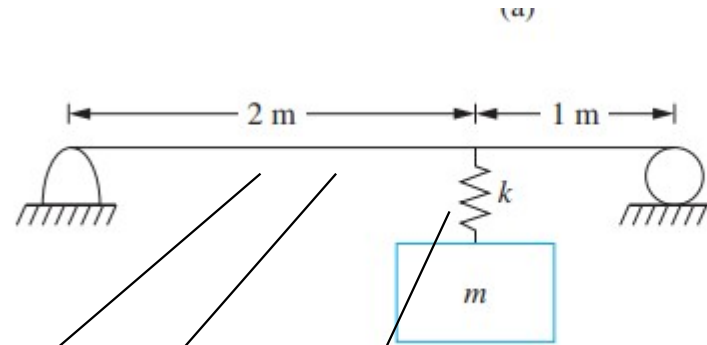
$$x = \sum_{i=1}^n \frac{F}{k_i}$$

Układ szeregowy

$$k_{eq} = \frac{1}{\sum_{i=1}^n \frac{1}{k_i}}$$

Układy sprężyn

$$k_{eq} = \frac{1}{\sum_{i=1}^n \frac{1}{k_i}}$$

$$E = 210 \times 10^9 \text{ N/m}^2$$

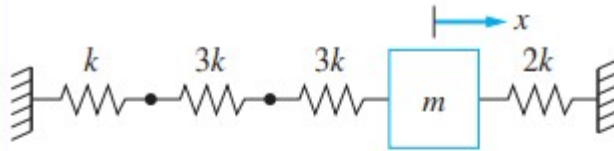
$$I = 5 \times 10^{-4} \text{ m}^4$$

$$k = 1 \times 10^8 \text{ N/m}$$

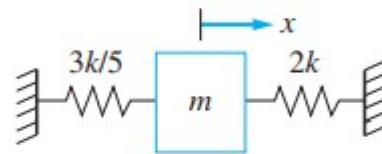
$$\omega(z = 2 \text{ m}) = \omega\left(\frac{2L}{3}\right) = \frac{AL^3}{243EI}$$

$$k_{eq} = \frac{1}{\frac{1}{2.36 \times 10^8 \text{ N/m}} + \frac{1}{1 \times 10^8 \text{ N/m}}} = 7.03 \times 10^7 \text{ N/m}$$

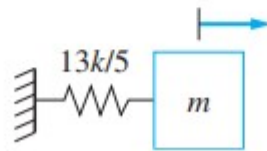
Układy sprężyn

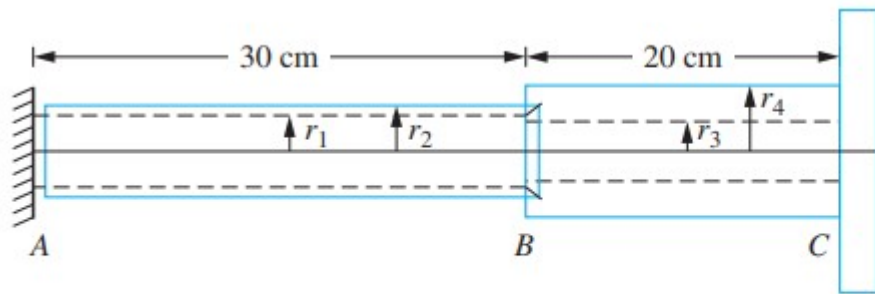
(a)

(b)

(c)

AB: Steel shaft
with aluminum core

BC: Hollow steel
shaft

$$r_1 = 20 \text{ mm}$$

$$r_2 = 25 \text{ mm}$$

$$r_3 = 18 \text{ mm}$$

$$r_4 = 30 \text{ mm}$$

$$G_{st} = 80 \times 10^9 \text{ N/m}^2$$

$$G_{al} = 40 \times 10^9 \text{ N/m}^2$$

$$k_{eq} = \frac{1}{\sum_{i=1}^n \frac{1}{k_i}}$$

$$k_{t_{eq}} = \frac{1}{\frac{1}{k_{t_{AB_{al}}} + k_{t_{AB_{st}}}} + \frac{1}{k_{t_{BC}}}}$$

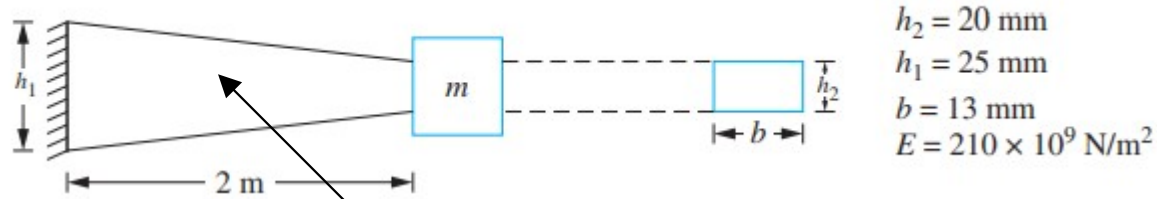
$$k_t = JG/L$$

$$k_{t_{AB_{al}}} = \frac{\frac{\pi}{32}(0.04 \text{ m})^4 \left(40 \times 10^9 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}\right)}{0.3 \text{ m}} = 3.35 \times 10^4 \frac{\text{N} \cdot \text{m}}{\text{rad}}$$

$$k_{t_{AB_{st}}} = \frac{\frac{\pi}{32}[(0.05 \text{ m})^4 - (0.04 \text{ m})^4] \left(80 \times 10^9 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}\right)}{0.3 \text{ m}} = 9.66 \times 10^4 \frac{\text{N} \cdot \text{m}}{\text{rad}}$$

$$k_{t_{BC}} = \frac{\frac{\pi}{32}[(0.06 \text{ m})^4 - (0.036 \text{ m})^4] \left(80 \times 10^9 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}\right)}{0.2 \text{ m}} = 4.43 \times 10^5 \frac{\text{N} \cdot \text{m}}{\text{rad}}$$

$$k_{t_{eq}} = 1.01 \times 10^5 \text{ N} \cdot \text{m}/\text{rad}$$

$$\Delta = \int_0^L \frac{dz}{AE}$$

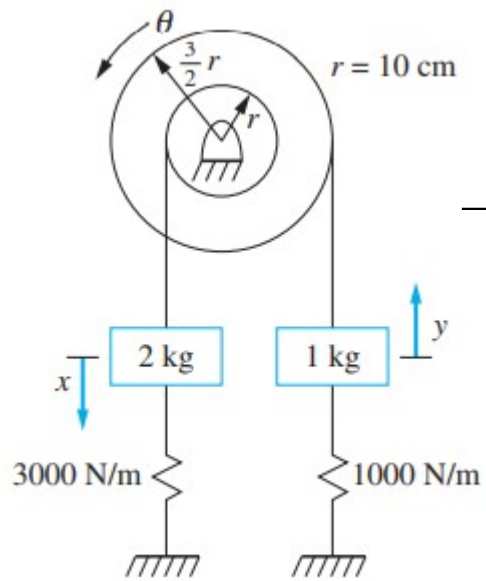
$$A = \left(h_1 - \frac{h_1 - h_2}{L} z \right) b.$$

$$\Delta = \frac{1}{bE} \int_0^L \frac{dz}{h_1 - \frac{h_1 - h_2}{L} z} = \frac{1}{bE} \left(\frac{-L}{h_1 - h_2} \right) \ln \left(h_1 - \frac{h_1 - h_2}{L} z \right) \Big|_0^L = \frac{L}{bE(h_1 - h_2)} \ln \left(\frac{h_1}{h_2} \right)$$

$$= \frac{2 \text{ m}}{(0.013 \text{ m}) (210 \times 10^9 \text{ N/m}^2) (0.025 \text{ m} - 0.02 \text{ m})} \ln \frac{0.025 \text{ m}}{0.02 \text{ m}}$$

$$= 3.27 \times 10^{-8} \text{ m/N}$$

$$k_{\text{eq}} = \frac{1}{\Delta} = \frac{1}{3.27 \times 10^{-8} \text{ m/N}} = 3.06 \times 10^7 \text{ N/m}$$

$$\dot{x} = r\dot{\theta}$$

$$\dot{y} = \frac{3}{2}r\dot{\theta}$$

$$; y(0) = x(0) = 0$$

$$y = \frac{3}{2}x$$

Energia potencjalna zakumulowana w sprężynie

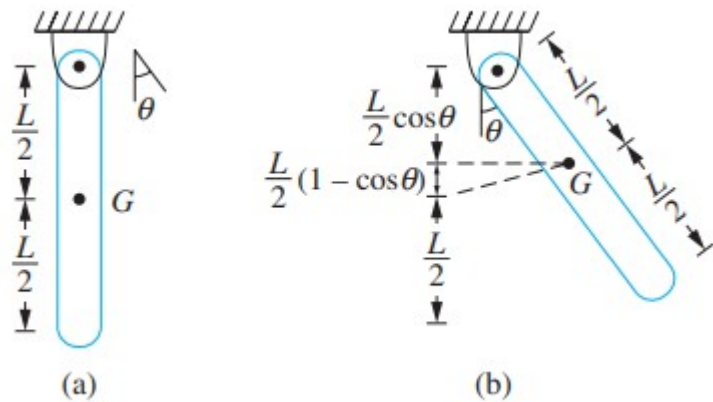
$$\begin{aligned} V &= \sum_{i=2}^n \left[\frac{1}{2} k_i (\gamma_i x)^2 \right] \\ &= \frac{1}{2} \left(\sum_{i=1}^n k_i \alpha_i^2 \right) x^2 \\ &= \frac{1}{2} k_{eq} x^2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} V &= \frac{1}{2} (3000 \text{ N/m}) x^2 + \frac{1}{2} (1000 \text{ N/m}) \left(\frac{3}{2} x \right)^2 \\ &= \frac{1}{2} (5250 \text{ N/m}) x^2 \end{aligned}$$

grawitacja

$$V = mgh$$

Energia potencjalna

$$h = \frac{L}{2} + \frac{L}{2}(1 - \cos\theta)$$

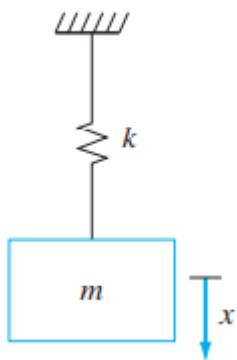
$$V = mg \frac{L}{2} (2 - \cos\theta)$$

Energia potencjalna liczona względem O

$$V = -mg \frac{L}{2} \cos\theta$$

Energia potencjalna liczona względem G

$$V = -mg \frac{L}{2} \cos\theta$$

Całkowita energia

$$\begin{aligned}
 V &= \frac{1}{2}k(x + \Delta)^2 - mgx \\
 &= \frac{1}{2}k\left(x + \frac{mg}{k}\right)^2 - mgx \\
 &= \frac{1}{2}\left(kx^2 - 2mgx + \frac{m^2g^2}{k}\right) - mgx \\
 &= \frac{1}{2}kx^2 + V_0
 \end{aligned}$$

Statyczne ugięcie

$$\Delta = \frac{mg}{k}$$

Energia potencjalna sprężyny

$$V = \frac{1}{2}k(x + \Delta)^2$$

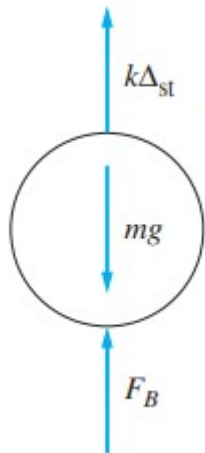
Energia grawitacyjna

$$V_g = -mgx$$

Energia sprężyny w stanie równowagi

$$V_0 = \frac{m^2g^2}{2k}$$

Pływalność w płynie

Kłania się Archimedes

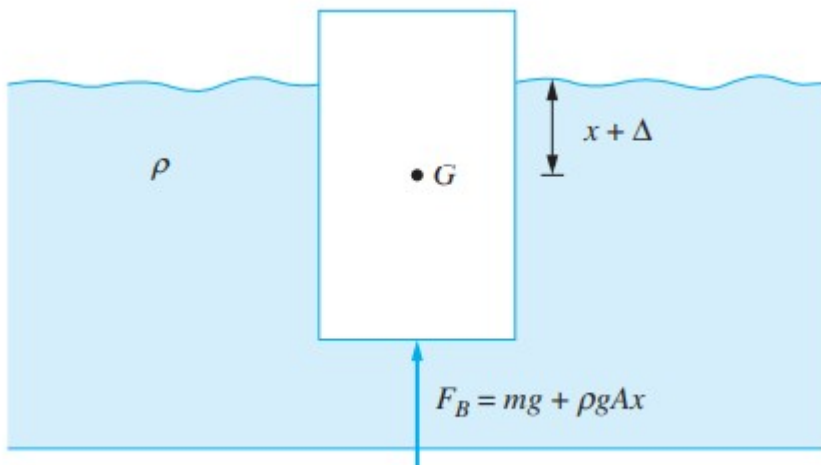
$$k\Delta_{st} + F_B - mg = 0$$

$$F_B = \frac{4}{3} \rho g \pi r^3 = \frac{4}{3} (1200 \text{ kg/m}^3) \pi (9.81 \text{ m/s}^2) (0.1 \text{ m})^3 = 49.3 \text{ N}$$

$$\Delta_{st} = \frac{mg - F_B}{k} = \frac{(2.5 \text{ kg})(9.81 \text{ m/s}^2) - 49.3 \text{ N}}{1000 \text{ N/m}} = -0.0185 \text{ m}$$

Pływalność w płynie

x – przemieszczenie pionowe środka ciężkości
Delta – odległość SC od powierzchni

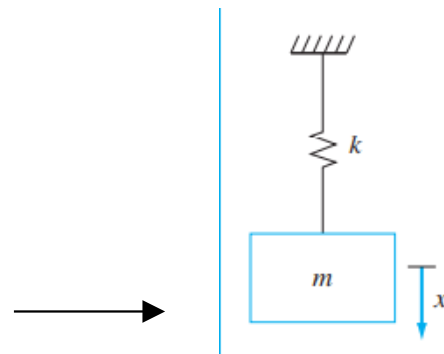
Kłania się Archimedes

$$F_B = mg + \rho g Ax$$

Praca sił wyporności (przy drganiu pionowym klocka) między x_1 i x_2

$$U_{1 \rightarrow 2} = \frac{1}{2} \rho g A x_1^2 - \frac{1}{2} \rho g A x_2^2$$

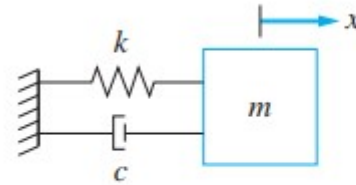
Układ ten może być zastąpiony układem o SDOF

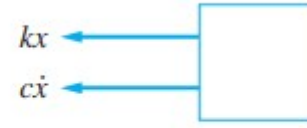
Tłumienie

Siła tłumiąca

$$F = cv$$

(a)

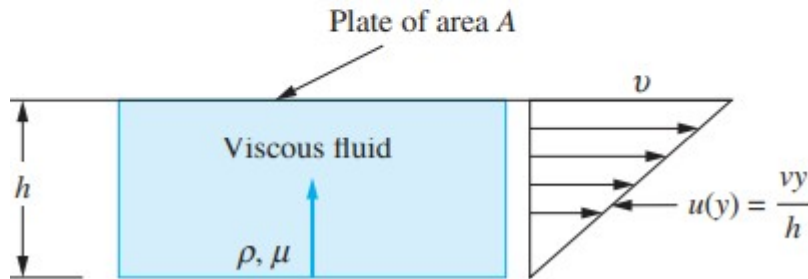

(b)

Model tłumika

(a)

(b)

Prędkość płynu

$$u(y) = v \frac{y}{h}$$

Naprężenie styczne

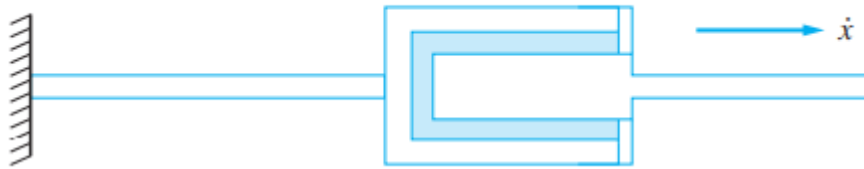
$$\tau = \mu \frac{du}{dy} = \mu \frac{v}{h}$$

$$c = \frac{\mu A}{h}$$

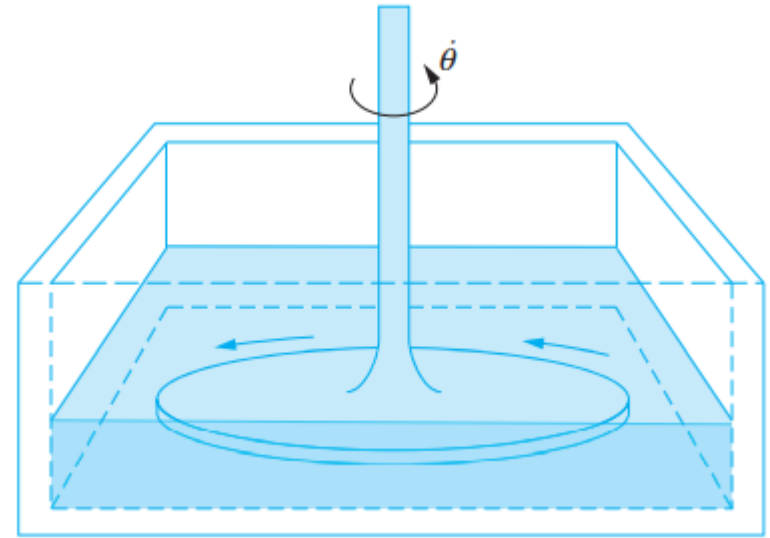
Siła

$$F = \tau A = \frac{\mu A}{h} v$$

Tłumienie

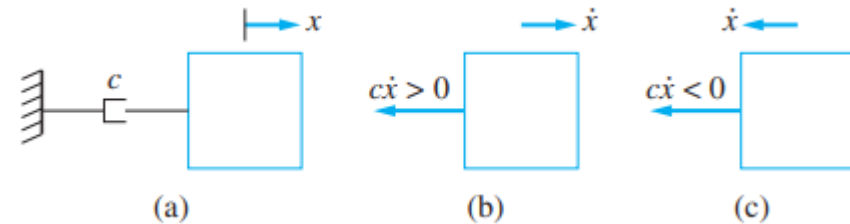

$$F = k \dot{x}$$

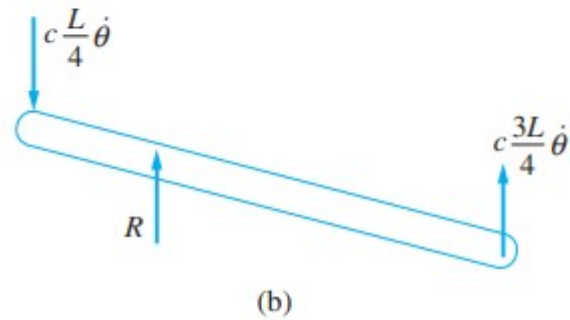
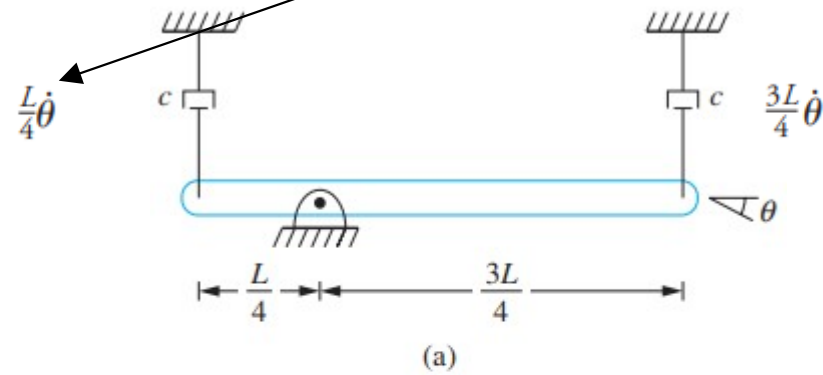
$$M = c_t \dot{\theta}$$

Tłumienie jest zawsze zgodne z zwrotem prędkości

Równowaga układu z tłumieniem

Prędkości punktów A i B

Energia rozpraszana w sprężynie (Energy dissipated by viscous damping)

Z zasady zachowania energii mamy, że
Praca układu przy przejściu z stanu 1 do 2

Jeśli w układzie nie ma def. Sprężystych
(odwracalnych)

Dla układu wielu elementów tłumiących mamy:

$$U_{1 \rightarrow 2} = - \int_0^x c_{t,eq} \dot{\theta} d\theta$$

$$U_{1 \rightarrow 2} = - \int_0^x \left(\sum_{i=1}^n c_i \gamma_i^2 \right) \dot{x} dx$$

$$= - \int_0^x c_{eq} \dot{x} dx$$

$$U_{1 \rightarrow 2_{NC}} = T_2 + V_2 - (T_1 + V_1)$$

$$U_{1 \rightarrow 2} = - \int_0^x c \dot{x} dx$$

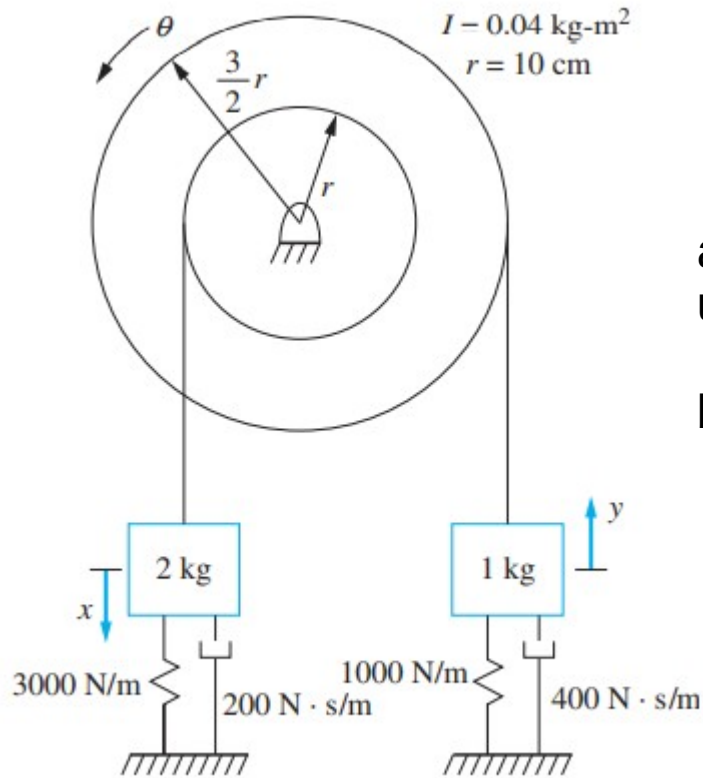
$$U_{1 \rightarrow 2} = - \sum_{i=1}^n \int_0^{x_i} c_i \dot{x}_i dx_i$$

$$\dot{x}_i = \gamma_i \dot{x}$$

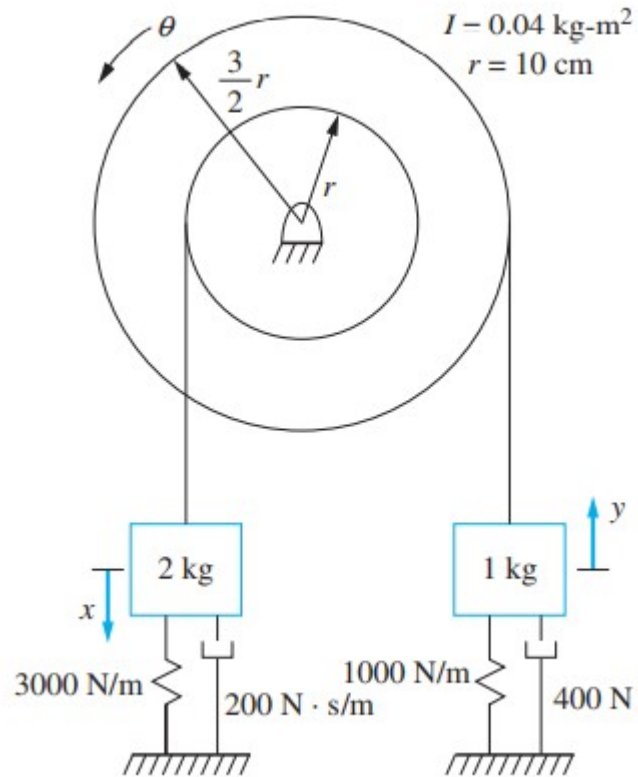
$$U_{1 \rightarrow 2} = - \sum_{i=1}^n \int_0^x c_i (\gamma_i \dot{x}) d(\gamma_i x)$$

$$= - \sum_{i=1}^n \int_0^x c_i (\gamma_i^2 \dot{x}) dx$$

Dla tłumienia skrętnego

- Określić ekwivalentne tłumienie jeśli przemieszczenie x jest uznane za współrzędną uogólnioną
- Określić ekw. tłumienie jeśli obrót uznany za współrzędną uogólnioną

a) $y = \frac{3}{2}x$

$$U_{1 \rightarrow 2} = - \int_0^x (200 \text{ N} \cdot \text{s/m}) \dot{x} dx - \int_0^x (400 \text{ N} \cdot \text{s/m}) \left(\frac{3}{2} \dot{x} \right) d\left(\frac{3}{2} x \right)$$

$$= - \int_0^x (1100 \text{ N} \cdot \text{s/m}) \dot{x} dx$$

$$c_{\text{eq}} = 1100 \text{ N} \cdot \text{s/n}$$

b)

$$\begin{cases} x = r\theta & y = \frac{3}{2} r\theta \end{cases} \quad r = 0.1 \text{ m.}$$

$$U_{1 \rightarrow 2} = - \int_0^\theta (200 \text{ N} \cdot \text{s/m}) [(0.1 \text{ m}) \dot{\theta}] d[(0.1 \text{ m}) \theta] - \int_0^\theta (400 \text{ N} \cdot \text{s/m}) \left[\frac{3}{2} (0.1 \text{ m}) \dot{\theta} \right]$$

$$\times d\left[\frac{3}{2} (0.1 \text{ m}) \theta \right] = - \int_0^\theta \left(11 \frac{\text{N} \cdot \text{m} \cdot \text{s}}{\text{rad}} \right) \dot{\theta} d\theta$$

$$\therefore c_{t,\text{eq}} = 11 \text{ N} \cdot \text{m} \cdot \text{s/rad}$$

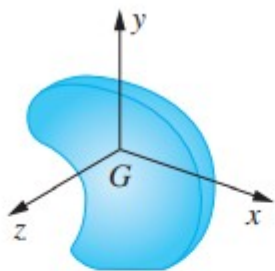
Siły bezwładności

Masowy moment bezwładności

$$\bar{I} = \int_{\dots} [(x - \bar{x})^2 + (y - \bar{y})^2] dm$$

gdzie $(\bar{x}, \bar{y})$ to wsp. środka ciężkości

General shape

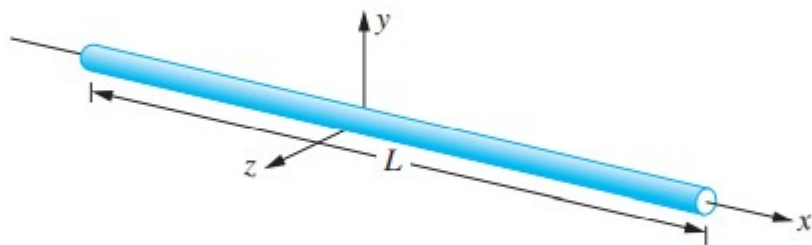

$$\bar{I}_x = \int (y^2 + z^2) dm$$

$$\bar{I}_y = \int (x^2 + z^2) dm$$

$$\bar{I}_z = \int (x^2 + y^2) dm$$

Slender rod

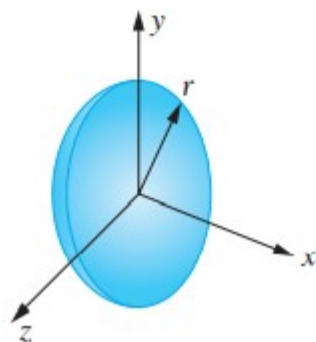

$$\bar{I}_x \approx 0$$

$$\bar{I}_y = \frac{1}{12} mL^2$$

$$\bar{I}_z = \frac{1}{12} mL^2$$

Thin disk

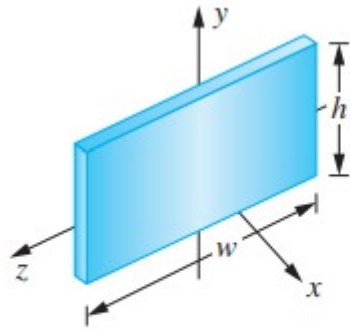

$$\bar{I}_x = \frac{1}{2} mr^2$$

$$\bar{I}_y = \frac{1}{4} mr^2$$

$$\bar{I}_z = \frac{1}{4} mr^2$$

Thin plate

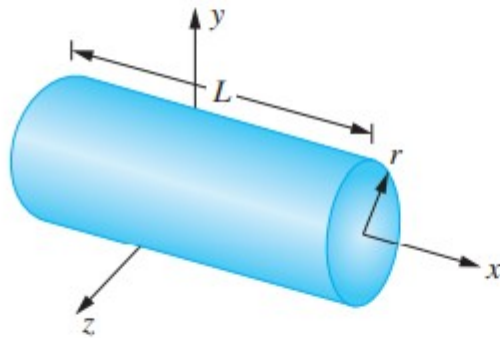

$$\bar{I}_x = \frac{1}{12}m(w^2 + h^2)$$

$$\bar{I}_y = \frac{1}{12}mw^2$$

$$\bar{I}_z = \frac{1}{12}mb^2$$

Circular cylinder

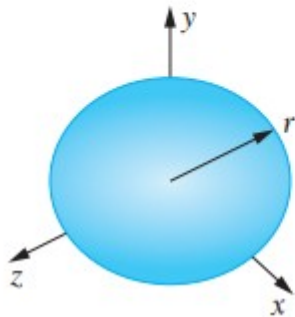

$$\bar{I}_x = \frac{1}{12}mr^2$$

$$\bar{I}_y = \frac{1}{12}m(3r^2 + L^2)$$

$$\bar{I}_z = \frac{1}{12}m(3r^2 + L^2)$$

Sphere

$$\bar{I}_x = \frac{2}{5}mr^2$$

$$\bar{I}_y = \frac{2}{5}mr^2$$

$$\bar{I}_z = \frac{2}{5}mr^2$$

Energia kinetyczna cząstki

$$\longrightarrow \frac{1}{2}mv^2$$

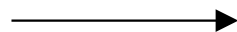
Energia kinetyczna ciała sztywnego
w ruchu płaskim

$$\longrightarrow \frac{1}{2}m\bar{v}^2 + \frac{1}{2}\bar{I}\omega^2$$

Ruch postępowy

Ruch obrotowy

Całkowita energia kinetyczna

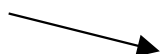
$$T = \sum_{i=1}^n \left(\frac{1}{2}m_i v_i^2 + \frac{1}{2}\bar{I}_i \omega_i^2 \right)$$

$$\sum_{i=1}^n \left[\frac{1}{2}m_i (\beta_i \dot{x})^2 + \frac{1}{2}\bar{I}_i (v_i \dot{x})^2 \right]$$

$$= \frac{1}{2} \left[\sum_{i=1}^n (m_i \beta_i^2 + \bar{I}_i v_i^2) \right] \dot{x}^2$$

$$= \frac{1}{2} m_{\text{eq}} \dot{x}^2$$

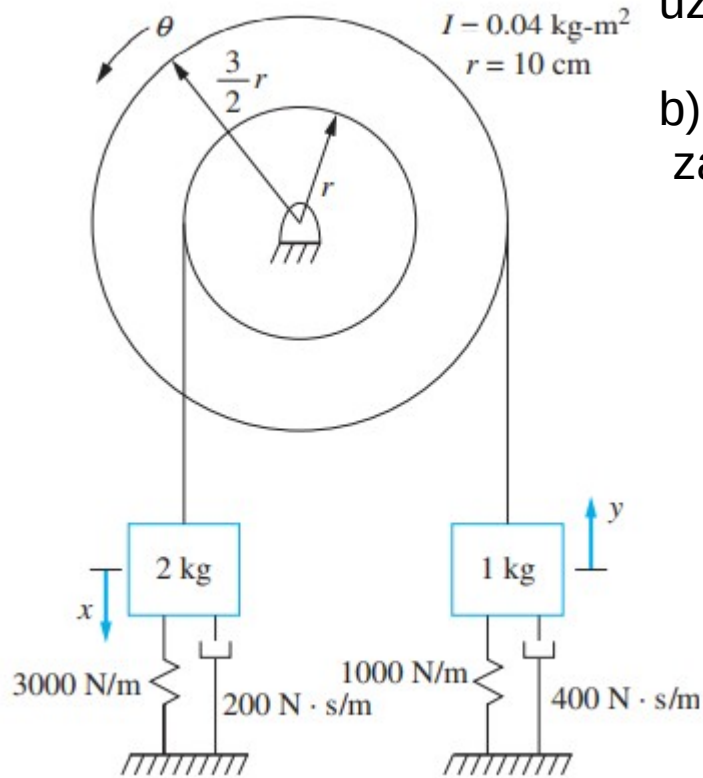
Tylko dla ruchu obrotowego

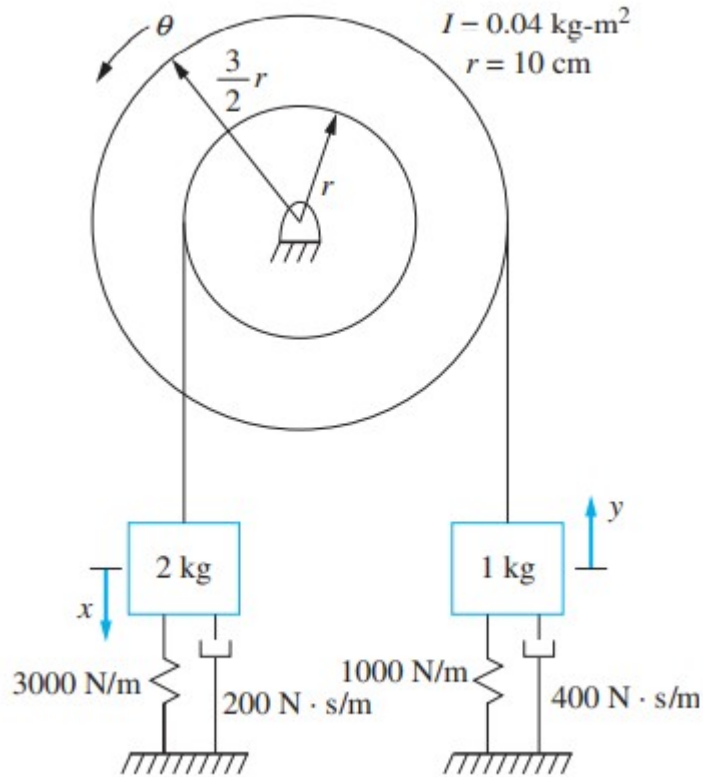
$$T = \frac{1}{2} I_{\text{eq}} \dot{\theta}^2$$

a) Określić ekwivalentną masę jeśli przemieszczenie x jest uznane za współrzędną uogólnioną

b) Określić ekw. masę jeśli obrót uznany za współrzędną uogólnioną

a) $y = \frac{3}{2}x$ and $\theta = \frac{x}{r} = \frac{x}{0.1 \text{ m}} = 10x$

$$T = \frac{1}{2} (2 \text{ kg}) \dot{x}^2 + \frac{1}{2} (1 \text{ kg}) \dot{y}^2 + \frac{1}{2} (0.04 \text{ kg} \cdot \text{m}^2) \dot{\theta}^2$$

$$= \frac{1}{2} (2 \text{ kg}) \dot{x}^2 + \frac{1}{2} (1 \text{ kg}) \left(\frac{3}{2} \dot{x}\right)^2 + \frac{1}{2} (0.04 \text{ kg} \cdot \text{m}^2) (10 \dot{x} \text{ m}^{-1})^2$$

$$= \frac{1}{2} (8.25 \text{ kg}) \dot{x}^2$$

b) $y = \frac{3}{2}r\theta = \frac{3}{2}(0.1 \text{ m})\theta$

$$T = \frac{1}{2} (2 \text{ kg}) \dot{x}^2 + \frac{1}{2} (1 \text{ kg}) \dot{y}^2 + \frac{1}{2} (0.04 \text{ kg} \cdot \text{m}^2) \dot{\theta}^2$$

$$= \frac{1}{2} (2 \text{ kg}) [(0.1 \text{ m}) \dot{\theta}]^2 + \frac{1}{2} (1 \text{ kg}) \left[\frac{3}{2} (0.1 \text{ m}) \dot{\theta}\right]^2 + \frac{1}{2} (0.04 \text{ kg} \cdot \text{m}^2) \dot{\theta}^2$$

$$= \frac{1}{2} (0.0825 \text{ kg} \cdot \text{m}^2) \dot{\theta}^2$$